

Mark Huisman

Tekniska Servicenämnden

mark.huisman@trelleborg.se

Remiss - Grönplan för Trelleborgs kommun

Teknisk servicenämnd har fått Grönplan för Trelleborgs kommun på remiss från kommunstyrelsen. Remissvaret skall vara kommunstyrelsen tillhanda senast 20 september 2019.

Grönplanen är tänkt som ett strategiskt dokument och syftande till att bevara och utveckla den gröna och blå strukturen och ekosystemtjänsterna i planering, byggande och förvaltning i kommunen.

Grönplanen beskriver vision och nuläge för Trelleborgs kommuns gröna och blå struktur samt hur dessa och dess värden kan förstärkas och utvecklas. Vidare består grönplanen av en handlingsplan som anger hur kommunen kan arbeta vidare utifrån grönplanen. Arbetet med grönplanen har skett parallellt med arbetet att ta fram underlag till Översiktsplan för orter och landsbygd 2028 samt kommande Fördjupad översiktsplan 2035.

Underlag till grönplanen har tagits fram genom förvaltningsövergripande arbetsgrupper och i dialog med externa aktörer såsom föreningar. Kommunstyrelsens arbetsutskott har varit styrgrupp för grönplanens framtagande.

Tekniska serviceförvaltningen (TSF härnäst) ser väldigt positivt på kommunens arbete att integrera gröna och blå frågor i ett större perspektiv. Blå och grön infrastruktur går hand i hand för att skapa effektiva och hållbara lösningar i samhällsutvecklingen. Vi ser stora möjligheter i att samplanera gröna och blå ytor för att rusta samhället inför kommande klimatiförändringar

Beredning

Grönplanen är på 90 sidor och är upplagd kring fem målbilder

Kommuninvånarna skall ha god tillgång till gröna och blå områden som möjliggör rekreation, delaktighet god hälsa och livskvalitet

Trelleborgs kommun skall utveckla den grönbå strukturen för att skapa ett säkert, motståndskraftigt och attraktivt samhälle

Trelleborgs kommun skall säkerställa en hållbar förvaltning av vatten, för att bevara, skydda och återställa vattenrelaterade ekosystem

Trelleborgs kommun skall ha livskraftiga marina miljöer och havets ekosystemtjänster ska bevaras och utvecklas på ett hållbart sätt

Trelleborgs kommun ska skydda och främja biologisk mångfald för att säkerställa motståndskraftiga och anpassningsbara landbaserade ekosystem.

I några huvudavsnitt beskrivs kompletterat med kartor och bilder

- grön infrastruktur,
- viktiga naturtyper i kommunen,
- tätortsnära natur,
- skyddad och skyddsvärd natur,
- friluftsliv och naturturism,
- skyddad och skyddsvärd natur,
- barn och ungas grönbå miljöer,
- grönbå kulturmiljö
- ett förändrat klimat
- att främja och bibehålla ekosystemtjänsterna vid exploatering

Grönplanens tyngdpunkt ligger på att beskriva och formulera mål för det vi allmänt kallar för natur, det vill säga växt- och djurliv utanför våra tätorter och byar. Planen går även in i de marina miljöerna.

Avsnittet tätortsnära natur beskriver dock grönstrukturen i Trelleborgs stad utifrån olika perspektiv. Även avsnittet "ett förändrat klimat" går in i Trelleborgs stad och beskriver områden som är särskilt viktiga för dagvattenhantering.

Grönplanen avslutas med ett förslag till handlingsplan, knutet till de genomgångna avsnitten och de fem målbilderna. Effektmål, indikatorer och åtgärder listas för varje målbild. Planförfattaren pekar också ut ansvariga förvaltningar och föreslår en genomförandeperiod för att uppnå målen.

Generella synpunkter

Definitionen för blågröna ytor bör förtydligas. Detta eftersom även permeabla och icke växtbeksådda ytor kan ha en viktig funktion i ett vattenperspektiv.

Fler områden som är viktiga för skyfallshantering bör pekas ut för att minska risken vid skyfall. Exempelvis bör områden längs väg 108 inkluderas, samt områden väster om Dalköpingeån. TSF medverkar gärna för att identifiera dessa områden.

Grönplanen innehåller ett stort antal mål och åtgärder. TSF undrar om det gjorts en bedömning av rimligheten i att samtliga mål uppnås inom utsatt tidsram? TSF föreslår att det tas fram ett mindre antal prioriterade mål, alternativt en prioriteringsordning av målen för att underlätta arbetet.

Målbild 1

I den första målbilden "Kommuninvånarna skall ha god tillgång till gröna och blå områden som möjliggör rekreation, delaktighet god hälsa och livskvalitet" utpekas teknisk servicenämnd som ansvarig eller delansvarig för uppnåendet av samtliga

åtta listade effektmål. Insatserna handlar framförallt om kartläggning, utredning och anläggning/byggnad. Teknisk serviceförvaltning är i grunden positiv till de föreslagna effektmålen men saknar idag resurser för att arbeta med dem.

Målbild 2

I den andra målbilden ”Trelleborgs kommun skall utveckla den grönbå strukturen för att skapa ett säkert, motståndskraftigt och attraktivt samhälle” utpekas teknisk servicenämnd som ansvarig eller delansvarig för uppnåendet av två av fyra listade effektmål. Mål 2.1 ”träden närvaro och dess mångfald måste öka” är teknisk serviceförvaltning i grunden positiv till det föreslagna effektmålet men saknar idag resurser för att arbeta med dem.

Kommentar till effektmål 2.2 – antalet översvämningsbara ytor i offentlig miljö ska öka:

Långsiktig planering för att rusta samhället inför regn och skyfall är TSF positivt inställd till. Det bör dock förtydligas att kommunens VA-avdelning endast ansvarar för att det kommunala ledningsnätet för dagvatten uppfyller dimensionerande regn vid nederbörd. Allt regn som överstiger dimensionerande norm är planförfattarens ansvar att anpassa samhället inför. Det är av stor vikt att bygga upp ett robust samhälle som tål att drabbas av en översvämning när VA-nätet fylls vid skyfall.

Kommunen bör vidta storskaliga helhetslösningar för att säkerställa att antagna åtgärder för dagvatten och skyfall får största möjliga effekt. Grön och blå infrastruktur bör samverka och samplaneras i möjligaste mån eftersom de har flera gemensamma beröringspunkter. Gröna och blå korridorer kan i många fall kombineras. VA-avdelningen arbetar gärna i samråd med Plan-avdelningen för att ta fram storskaliga helhetslösningar för dagvatten- och skyfallshantering.

Kommentar till effektmål 2.4 – Grönområdenas mångfunktionalitet ska öka

TSF vill tillägga att det även går att integrera rekreation och dagvattenhantering på flera olika sätt i en bostadsmiljö. Exempel på mångfunktionsanläggningar kan vara fotbollsplaner och hundrastgårdar som utformas nedsänkta så att de under skyfall även kan fördröja dagvatten.

Målbild 3

I den tredje målbilden ”Trelleborgs kommun skall säkerställa en hållbar förvaltning av vatten, för att bevara, skydda och återställa vattenrelaterade ekosystem” utpekas teknisk servicenämnd som ansvarig eller delansvarig för uppnåendet av tre av fyra listade effektmål. Även här är teknisk serviceförvaltning i grunden positiv. Här ligger åtgärderna till stor del efter 2022, men i dagsläget saknas resurser för att arbeta med detta.

Kommentar till effektmål 3.3 – Användning av dricksvatten för bevattning ska minska

Innebörden i åtgärd ”Kommunala regnuppsamlingsbehållare ska tas fram”

bör förtydligas. TSF ser positivt på att enskilda verksamhetsutövare eller privatpersoner anlägger behållare för uppsamling av regnvatten i syfte att använda regnvatten för bevattning.

Syftar åtgärden på att regnvatten ska samlas upp för att ersätta en trycksatt vattentjänst och att kommunens VA-avdelning skall tillhandahålla tjänsten så ingår inte detta i TSF:s nuvarande reglemente.

Åtgärden ”Cirkulära vattenlösningar ska beaktas vid nybyggnation eller renovering” bör förtydligas. Om cirkulära vattenlösningar syftar på uppsamling av regnvatten i trädgården för bevattning, är TSF positivt inställd till målet. Avser målet en annan mer storskalig lösning som kommer innebära infrastrukturella förändringar krävs beslut samt att reglemente och taxa arbetas om.

Ur ett VA-perspektiv bör följande beaktas gällande cirkulära vattenlösningar:

TSF kan inte förespråka att kommunen bygger cirkulära, trycksatta vattenlösningar, eftersom det i nuläget saknas regelverk för dimensionering, skötsel och säkerhet för sådana system. Att anlägga invändiga, trycksatta ledningar för dagvatten är komplicerat då det kräver fler rör, filter, rening och säker påfyllning från dricksvattennätet vid torrperioder. Det måste kunna garanteras att dricksvattennätet inte kontamineras vid felaktiga installationer.

Vidare är gällande VA-taxa är ej applicerbar på cirkulära vattensystem. Om annat vatten än renat dricksvatten spolas till reningsverket krävs en annan typ av mätning för att fastställa mängden avloppsvatten från respektive fastigheter. TSF har i dagsläget inga juridiska möjligheter att inkludera cirkulära vattenlösningar i vår verksamhet. VA-huvudmannen kan heller inte påtvinga exploatörer och medborgare att anlägga cirkulära vattensystem.

Det får också beaktas att i en kommun som inte har någon brist på råvatten, liksom Trelleborgs kommun, måste nyttan i förhållande till kostnaderna utredas grundligt innan beslut om cirkulär vattenanvändning kan genomföras.

Åtgärden ”Multifunktionsdammar som inkluderar vattenfördröjning och rening ska anläggas” behöver förtydligas. TSF vill omformulera målet och ändra indikatorn ”antal multifunktionsdammar” för att undvika att ineffektiva dammar byggs för sakens skull. Istället för att utgå från antalet dammar som byggs, går det exempelvis att titta på rening per kubikmeter och/eller fördröjning per kvadratmeter.

I en del fall är andra tekniska lösningar bättre lämpade än dagvattendammar för att rena och fördröja dagvatten. Utformningen beror på vilket område det berör samt vilket som är det huvudsakliga syftet med anläggningen. TSF anlägger inte dammar för bevattning, utan huvudsyftet är att fördröja dimensionerande regn.

Målbild 4

I den fjärde målbilden ”Trelleborgs kommun skall ha livskraftiga marina miljöer och havets ekosystemtjänster ska bevaras och utvecklas på ett hållbart sätt” är teknisk serviceförvaltning endast utpekad i ett effektmål ”utsläpp/miljöpåverkan från/i småbåtshamnarna”. Också här ligger åtgärderna efter 2022, i dagsläget behöver Visit Trelleborgs roll i hamnarna förtydligas. För att ta ställning till detta.

Målbild 5

I den femte målbilden ”Trelleborgs kommun ska skydda och främja biologisk mångfald för att säkerställa motståndskraftiga och anpassningsbara landbaserade ekosystem” är teknisk servicenämnd utpekad i tre av åtta effektmål. Åtgärden ”nya dagvattendammar skall skapas pågår idag och torde fortsätta.

Kommentar till effektmål ”Arealen blågrön struktur ska öka” och åtgärden

”Nya dagvattenytor ska skapas”

Syftet med dagvattenytorna bör fastställas. Ska de skapas för att ta hand om dimensionerande regn, skyfall, rening och/eller för att utöka kommunens verksamhetsområde för dagvatten?

Inom dagens planarbete kräver TSF att det utifrån respektive dagvattenutredning avsätts tillräckliga ytor för dagvattenhantering i varje plan. Förvaltningen ser det som problematiskt att planarbetet i många fall har ett för snävt perspektiv.

Dagvattenlösningar behöver ofta planeras i ett större sammanhang för att bli gångbara.

Ett alternativ för att utveckla dagvattenhanteringen, är att i planarbetet ställa krav på att den totala påverkan på det kommunala dagvattennätet ska vara neutral eller positiv (både avseende mängd och vattenkvalitet) vid exploatering.

Ett incitament skulle kunna vara att exploatören får bebygga den mark som TSF annars hade avsatt för dagvattenhantering, såvida de utformar egna dagvattenlösningar som lever upp till kommunens krav på dagvattenhantering. Sådana lokala dagvattenlösningar ska i sådant fall skötas privat och ej ombesörjas av kommunen.

Åtgärden ”ängsvegetation skall etableras utmed kommunala vägar saknar nödvändiga resurser idag.

Övriga förslag

Kommunen bör ta fram en skyfallsplan där det utreds hur skyfall påverkar Trelleborg i stadsmiljö samt hur det påverkar samhällsviktiga verksamheter. En skyfallsplan är en viktig ingångsparameter för att kunna knyta ihop andra utredningar för gröna och blå strukturer.

Det är även möjligt att utreda hur det går att använda utgående, renat avloppsvatten som ”Tekniskt vatten” för bevattning, till spolbilar eller till processer. Arbetet kan initieras i samband med nästa tillståndsansökan och utbyggnad av Trelleborgs avloppsreningsverk.

Summering

Sammantaget föreslår teknisk serviceförvaltning tekniska servicenämnden att vara positiva till effektmålen, de föreslagna åtgärderna och indikatorerna som finns i handlingsplanen, med beaktande av ovanstående kommentarer.

Däremot föreslår teknisk serviceförvaltning nämnden att tidplaner och finansiering lyfts ur grönplanen och istället hanteras inom berörda förvaltningar fortlöpande arbete och ekonomi.

Förslag till beslut

Presidiet föreslår teknisk servicenämnd att godkänna remissyttrandet